

Проект

908

оприлюднено

«14» 11 2023 р.

п. 1

СУМСЬКА МІСЬКА РАДА

VIII СКЛИКАННЯ _____ СЕСІЯ

РІШЕННЯ

Від _____ 2023 року № 215-MP
м. Суми

Висн. деп. фін. - 910 - 912 стор.

*Інформ. упр. ком. майна -
- 913 - 915 стор.*

Про незастосування штрафних санкцій до ТОВ «Сумитеплоенерго» за неналежне виконання зобов'язань по сплаті орендної плати по договору оренди єдиного (цілісного) майнового комплексу по виробництву, транспортуванню тепла та електричної енергії у місті Суми від 01.09.2005 року № УКМ-0047 (зі змінами та доповненнями)

Розглянувши звернення ТОВ «Сумитеплоенерго» від 06 вересня 2023 року № 4012 щодо списання та ненарахування пені за прострочення строків сплати по договору оренди єдиного (цілісного) майнового комплексу по виробництву, транспортуванню тепла та електричної енергії у місті Суми від 01.09.2005 року № УКМ-0047 (зі змінами та доповненнями), відповідно до статті 617 Цивільного кодексу України, Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX, листа Торгово - промислової палати України від 28 лютого 2022 року про засвідчення форс-мажорних обставин, Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затвердженого наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22 грудня 2022 року №309 (із змінами), беручи до уваги рекомендації постійної комісії з питань законності взаємодії з правоохоронними органами, запобігання та протидії корупції, місцевого самоврядування, регламенту, депутатської діяльності та етики, з питань майна комунальної власності та приватизації Сумської міської ради (протокол від 09 листопада 2023 року № 40), керуючись статтями 25, 60 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», **Сумська міська рада**

ВИРІШИЛА:

1. Не застосовувати штрафні санкції у вигляді нарахування пені до ТОВ «Сумитеплоенерго» за прострочення строків сплати орендної плати по договору оренди єдиного (цілісного) майнового комплексу по виробництву, транспортуванню тепла та електричної енергії у місті Суми від 01.09.2005 року

№ УКМ-0047 (зі змінами та доповненнями) в період дії воєнного стану в Україні (з 24 лютого 2022 року) по день припинення або скасування воєнного стану в Україні.

2. Управлінню комунального майна Сумської міської ради (Дмитренко Сергій) вжити заходи щодо коригування фінансових зобов'язань згідно з пунктом 1 цього рішення.

3. Координацію виконання цього рішення покласти на заступника міського голови згідно з розподілом обов'язків.

Сумський міський голова

Олександр ЛИСЕНКО

Виконавець: Дмитренко Сергій

Ініціатор розгляду питання – постійна комісія з питань законності, взаємодії з правоохоронними органами, запобігання та протидії корупції, місцевого самоврядування, регламенту, депутатської діяльності та етики, з питань майна комунальної власності та приватизації Сумської міської ради

Проект рішення підготовлено Управлінням комунального майна Сумської міської ради

Доповідач: Дмитренко Сергій

СУМСЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ФІНАНСІВ, ЕКОНОМІКИ ТА ІНВЕСТИЦІЙ

вулиця Британська, 21, м. Суми, 40004 тел.(0542)700-399 факс 700-394

E-mail: mfin@smr.gov.ua Код ЄДРПОУ 02315854

13.11.2023 № 2888 /04.02.03-14 на № _____ від _____

**Начальнику управління
комунального майна
Сумської міської ради
Дмитренку С.М.**

Висновок

**до проєкту рішення Сумської міської ради
«Про незастосування штрафних санкцій ТОВ «Сумитеплоенерго»
за неналежне виконання зобов'язань по сплаті орендної плати
по договору оренди єдиного (цілісного) майнового комплексу по
виробництву, транспортуванню тепла та електричної енергії
у місті Суми від 01.09.2005 року № УKM-0047
(зі змінами та доповненнями)»**

Розглянувши проєкт рішення Сумської міської ради «Про незастосування штрафних санкцій ТОВ «Сумитеплоенерго» за неналежне виконання зобов'язань по сплаті орендної плати по договору оренди єдиного (цілісного) майнового комплексу по виробництву, транспортуванню тепла та електричної енергії у місті Суми від 01.09.2005 року № УKM-0047 (зі змінами та доповненнями) Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради повідомляє наступне.

1. За сучасних умов штрафні санкції – важлива частина будь-якого договору. Адже, якщо з якихось причин контрагент не може виконати свої зобов'язання, штрафні санкції дають змогу компенсувати завдані збитки бюджету. До того ж штрафні санкції мають стимулюючий характер і неабиякою мірою є засобом, що стримує прояв недобросовісності в договірних відносинах.

Відповідно до підпункту 5 пункту 12 договору оренди від 01.09.2005 року № УKM-0047 (далі по тексту - Договір оренди):

«5. Сторони звільняються від відповідальності за часткове або повне виконання зобов'язань за Договором, якщо це невиконання є наслідком непереборної сили (форс-мажорних обставин).

До обставин непереборної сили відносяться: непереборна за даних умов сила (зокрема: стихійне лихо, дія ворога, оголошена та неоголошена війна, загроза війни, терористичний акт, антитерористична операція).

Строк виконання зобов'язань відкладається на строк дії форс-мажорних обставин.

Сторони зобов'язані негайно повідомити про обставини форс-мажору та протягом 5 робочих днів з дня отримання документу, виданого Торгово-промисловою палатою України.».

Указом Президента України № 64/2022 воєнний стан в Україні введено 24.02.2022 року та Торгово-промислова палата України листом від 28.02.2022 № 2024/02.0-7.1 (далі по тексту – лист ТПП) підтверджує, що зазначені обставини є надзвичайними, невідворотними та об'єктивними обставинами для суб'єктів господарської діяльності по договору, окремим податковим та/чи іншим зобов'язанням/обов'язком, виконання яких/-го настало згідно з умовами договору, контракту, угоди, законодавчих чи інших нормативних актів і виконання відповідно яких/-го стало неможливим у встановлений термін внаслідок настання таких форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили).

Але, ТОВ «Сумитеплоенерго» не може скористатися цими обставинами так як відповідно до підпункту 5 пункту 12 Договору оренди не повідомило управління комунального майна Сумської міської ради про дані обставини до 07.03.2022. включно.

2. Водночас, згідно огляду судової практики, посилаючись на форс-мажор як на підставу для звільнення від відповідальності, сторони потрібно довести, як саме проявився форс-мажор під час виконання такого зобов'язання.

Так, відповідно до Постанови Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 17.08.2022 у справі № 922/854/21 не є достатнім формальне посилання на лист ТПП, оскільки суд має досліджувати докази в сукупності, одного лише посилання на наявність форс-мажору буде недостатньо.

В окремій думці судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 21.06.2022 у справі № 904/5328/21 зазначено, про важливість дотримання порядку повідомлення про існування форс-мажорних обставин іншій стороні.

Отже, згідно даного висновку суду, наявність сертифікату ТПП, який фактично є підставою для звільнення сторони від сплати штрафних санкцій за договором - не є таким доказом, який звільнить від зобов'язань (в частині сплати штрафних санкцій), оскільки суд оцінює сукупність доказів: наявність сертифікату, період існування обставин непереборної сили і чи відповідає він періоду невиконання умов договору, належний спосіб повідомлення сторону про форс-мажор.

Підсумовуючи вищевикладені висновки Верховного Суду, звертаємо увагу на те, що існування листа ТПП не є звільненням від виконання зобов'язань за договором (сплати штрафних санкцій) під час воєнного стану.

Додатково повідомляємо, що Верховний суд в постанові від 21 липня 2021 р. у справі № 912/3323/20 чітко зазначив, що відсутність коштів на виконання зобов'язань не є підставою для звільнення від відповідальності (стаття 617 Цивільного кодексу України, стаття 218 Господарського кодексу України) та не може вважатись форс-мажором. Дана справа досить наочно демонструє, що при визначенні надзвичайних обставин, які вплинули на можливість сторони договору виконувати зобов'язання, суд оцінює всі можливі варіанти поведінки орендаря.

Враховуючи вищевикладене, рекомендуємо зняти з розгляду даний проєкт рішення.

Директор Департаменту

С.А. Липова

Куцомеля Н.О.
700 716
Муравська А.А.
700 719

913

Сумська міська рада

УПРАВЛІННЯ КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА

вул. Воскресенська, 8А, м. Суми, 40000, тел. (0542) 780-101, e-mail: ukm@smr.gov.ua, код ЄДРПОУ 45068823

13.11.2023 № 934/10.01-14

на _____ від _____

Сумська міська рада

Інформація

до проекту рішення Сумської міської ради «Про незастосування штрафних санкцій до ТОВ «Сумитеплоенерго» за неналежне виконання зобов'язань по сплаті орендної плати по договору оренди єдиного (цілісного) майнового комплексу по виробництву, транспортуванню тепла та електричної енергії у місті Суми від 01.09.2005 року № УКМ-0047 (зі змінами та доповненнями) »

Розглянувши, в межах повноважень, звернення ТОВ «Сумитеплоенерго» від 06 вересня 2023 року № 4012 щодо списання та ненарахування пені за прострочення строків сплати по договору оренди єдиного (цілісного) майнового комплексу по виробництву, транспортуванню тепла та електричної енергії у місті Суми від 01.09.2005 року № УКМ-0047 (зі змінами та доповненнями) з 24.02.2022 по день припинення або скасування воєнного стану в Україні, Управління вважає за доцільне акцентувати на наступному.

Правові, економічні та організаційні відносини, пов'язані з передачею в оренду майна, що перебуває у комунальній власності, передачею права на експлуатацію такого майна, а також відносини між орендодавцями та орендарями щодо господарського використання майна, що перебуває у комунальній власності регулює Закон України «Про оренду державного та комунального майна» (далі Закон).

На виконання вимог Закону, як в теперішній так і у попередніх редакціях, 01.09.2005 року між Сумською міською радою та ТОВ «Сумитеплоенерго» укладено договір оренди єдиного (цілісного) майнового комплексу по виробництву, транспортуванню тепла та електричної енергії у місті Суми від 01.09.2005 року № УКМ-0047 (зі змінами та доповненнями), що на цей час діє в редакції додаткової угоди від 11.08.2023 № 5 (далі Договір).

Норма статті 17 Закону порядок нарахування, сплати та коригування орендної плати, зокрема частина 4, передбачає внесення орендарем орендної плати за користування об'єктом оренди незалежно від наслідків провадження господарської діяльності.

Окрім того, протягом дії воєнного стану в Україні між Сумською міською радою та ТОВ «Сумитеплоенерго» було укладено додаткові угоди до Договору оренди (від 23.06.2022 та 07.12.2022) відповідно до яких суттєво збільшилася щомісячна сума орендної плати, зокрема:

- до 23.06.2022 року орендна сплата складала – 3634254,44 грн.;
- з 23.06.2022 року – 6187750,07 грн.,
- з 07.12.2022 року – 6968136,04 грн.,
- з 11.08.2023 року – 7389684,93 грн.

Тобто Орендар свідомо взяв на себе відповідні зобов'язання, вже після настання форс-мажорних обставин у вигляді введення воєнного стану в Україні.

Відповідно до підпунктів 3.3., 3.7. Договору Орендар сплачує орендну плату до бюджету Сумської міської ТГ щомісяця до 15 числа, що настає за поточним місяцем оренди. На суму заборгованості Орендаря зі сплати орендної плати нараховується пеня в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку на дату нарахування пені від суми заборгованості за кожний день прострочення перерахування орендної плати.

При цьому, слід звернути увагу на те, що Договір взагалі не містить умов звільнення Орендаря від відповідальності за несвоєчасне виконання зобов'язання за Договором.

Разом з тим, керуючись підпунктом 13.4. Договору, необхідно звернутись до норми статті 617 Цивільного кодексу України, відповідно до якої, особа, яка порушила зобов'язання, звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання, якщо вона доведе, що це порушення сталося внаслідок випадку або непереборної сили. Не вважається випадком, зокрема, недодержання своїх обов'язків контрагентом боржника, відсутність на ринку товарів, потрібних для виконання зобов'язання, відсутність у боржника необхідних коштів. Вказана норма також кореспондується з правовою нормою статті 218 Господарського кодексу України.

Відповідно до абзацу 2 частини 3 статті 14 Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні» (далі ТПП) саме до повноважень ТПП належить засвідчення форс-мажорних обставин (обставини непереборної сили), а також торговельних та портових звичаїв, прийнятих в Україні, за зверненнями суб'єктів господарської діяльності та фізичних осіб.

Відповідно до статті 14¹ Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні», торгово-промислова палата України та уповноважені нею регіональні торгово-промислові палати засвідчують форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили) та видають сертифікат про такі обставини протягом семи днів з дня звернення суб'єкта господарської діяльності за собівартістю. Сертифікат про форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили) для суб'єктів малого підприємництва видається безкоштовно. Форс-мажорними обставинами (обставинами непереборної сили) є надзвичайні та невідворотні обставини, що об'єктивно унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору (контракту, угоди тощо), обов'язків згідно із законодавчими та іншими нормативними актами, а саме: загроза війни, збройний конфлікт або серйозна погроза такого конфлікту, включаючи але не обмежуючись ворожими атаками, блокадами, військовим ембарго, дії іноземного ворога, загальна військова мобілізація, військові дії, оголошена та неоголошена війна, тощо.

В свою чергу, порядок засвідчення форс-мажорних обставин (обставини непереборної сили) в системі ТПП України регулюється Регламентом засвідчення Торгово-промисловою палатою України та регіональними торгово-промисловими палатами форс-мажорних обставин (обставин непереборної

сили), затвердженим Рішенням Президії ТПП України від 18.12.2014 № 44(5) – далі Регламент.

Відповідно до пункту 3.3. Регламенту документ, який засвідчує настання форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), виданий ТПП України або регіональною торгово-промисловою палатою згідно з чинним законодавством, умовами договору (контракту, угоди тощо) - це сертифікат про форс-мажорні обставини, який має затверджену Президією ТПП України форму та внесений до відповідного Реєстру сертифікатів.

На цей час ТОВ «Сумитеплоенерго» не надало на розгляд вищезазначений сертифікат, а також не надало доказів вжиття заходів щодо отримання такого сертифіката.

При цьому необхідно зазначити, що лист Торгово-промислової палати України від 28.02.2022 № 2024/02.0-7.1. не є передбаченим чинним законодавством України документом, який засвідчує настання форс-мажорних обставин, а отже не може бути підставою для звільнення від сплати штрафних санкцій за Договором.

Крім того, слід також звернути увагу на необґрунтованість посилання ТОВ «Сумитеплоенерго» на постанову Кабінету Міністрів України від 27.05.2022 № 634 «Про особливості оренди державного та комунального майна у період воєнного стану» як на нормативно-правове обґрунтування свого звернення, зокрема на підпункти 2, 4 пункту 1 Постанови, оскільки вказані норми передбачають правову можливість звільнення від орендної плати орендарів державного майна на території, зокрема, Сумської області, та не регламентують аналогічні правомочності щодо майна комунальної власності.

Таким чином, з огляду на вищевикладене, вважаємо, що відсутні підстави для звільнення ТОВ «Сумитеплоенерго» від штрафних санкцій за неналежне виконання зобов'язань по сплаті орендної плати за Договором оренди на весь період дії воєнного стану до його припинення чи скасування, а прийняття міською радою рішення у відповідній редакції призведе до порушення майнових прав територіальної громади.

Просимо врахувати викладену вище інформацію при розгляді даного проєкту рішення на пленарному засіданні міської ради та забезпечити захист інтересів територіальної громади.

Начальник управління

Сергій ДМИТРЕНКО